

УДК 342.95
DOI <https://doi.org/10.32782/3922126>

Піпко Ю. В.,
аспірант
Державного податкового університету Міністерства фінансів України

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ТА ФІНАНСОВО-ПРАВОВИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ФІНАНСОВИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

SYSTEMATIZATION OF ADMINISTRATIVE-LEGAL AND FINANCIAL-LEGAL SCIENTIFIC STUDIES OF THE PROBLEM OF COMBATING FINANCIAL CRIMES

Стаття присвячена виділенню систематизації наукових досліджень, в яких безпосередньо або побічно аналізувалась проблема протидії фінансовим правопорушенням. Наукові дослідження з проблематики адміністративно-правових та організаційних засад протидії фінансовим правопорушенням систематизовано за комплексним критерієм хронології та їх предмету: відсутність національних комплексних наукових досліджень, використання наукових здобутків радянської доби (1996-2002 р.р.); форми фінансового контролю, сутність правовідносин фінансового контролю, основи координації національних суб'єктів фінансового контролю із такими суб'єктами на наднаціональному рівні, опрацювання зарубіжного досвіду протидії фінансовим правопорушенням, опрацювання окремих галузевих напрямів фінансового контролю (банківська діяльність) (2002–2005 р.р.); процесуальні норми у сфері фінансового контролю; адміністративно-правові засади здійснення фінансового моніторингу як окремого напрямку протидії фінансовим правопорушенням, адміністративно-правовий статус Державного комітету фінансового моніторингу України як його основного суб'єкта, проблематика системи фінансового права як галузі права, узагальнення та розвиток наукових положень щодо адміністративно-правових засад здійснення фінансового контролю (2009-2010 р.р.); адміністративно-правовий статус окремих суб'єктів здійснення фінансового контролю, адміністративно-правові засади протидії правопорушенням у фінансовій сфері, адміністративно-правові засади діяльності окремих суб'єктів забезпечення фінансової та фінансово-економічної безпеки України (2017-2021 р.р.). Окремо варто відмітити дослідження комплексного характеру: адміністративно-правове забезпечення протидії тінізації економіки (О.В. Тильчик, 2018 р.), адміністративно-правове забезпечення економічних інтересів України (Ю.Ф. Лавренюк, 2020 р.).

Ключові слова: протидія фінансовим правопорушенням, фінансове правопорушення, тіньова економіка, адміністративно-правові дослідження, фінансово-правові дослідження, адміністративно-правові засади.

The article is devoted to highlighting the systematization of scientific researches, which directly or indirectly analyzed the problem of combating financial crimes. Scientific research on the issues of administrative-legal and organizational foundations for combating financial crimes is systematized according to the complex criterion of chronology and their subject: lack of national complex scientific research, use of scientific achievements of the Soviet era (1996-2002); forms of financial control, the essence of legal relations of financial control, the basis of coordination of national subjects of financial control with such subjects at the supranational level, study of foreign experience in combating financial offenses, study of individual branches of financial control (banking) (2002–2005); procedural rules in the field of financial control; administrative-legal principles of financial monitoring as a separate area of combating financial offenses, administrative-legal status of the State Committee for Financial Monitoring of Ukraine as its main subject, issues of the financial law system as a branch of law, generalization and development of scientific provisions on the administrative-legal principles of financial control (2009-2010); administrative-legal status of individual subjects of financial control, administrative-legal principles of combating offenses in the financial sphere, administrative-legal principles of activity of individual subjects of ensuring financial and financial-economic security of Ukraine (2017-2021). Separately, it is worth noting the research of a complex nature: administrative and legal protection against the shadowing of the economy (O.V. Tylchik, 2018), administrative and legal protection of the economic interests of Ukraine (Y.F. Lavrenyuk, 2020).

Key words: combating financial crimes, financial crime, shadow economy, administrative and legal research, financial and legal research, administrative and legal principles.

Постановка проблеми. Реформування політичної та правової систем у контексті розвитку України як правової та соціальної держави із європейським вектором розвитку обумовлює необхідність розвитку методів та форм протидії правопорушенням у фінансовій сфері. Сьогодні Україна має один з найнижчих рівнів фінансової безпеки серед європейських країн, що негативно впливає на співпрацю із західними партнерами. За попередньою оцінкою Міністерства економіки України у січні-вересні 2021 р. рівень тіньової економіки України становив 31 % від обсягу офіційного ВВП. У контексті причин та перспектив вказувалось про адаптацію суб'єктів підприємництва до умов коронакризи, але водночас – про опанування суб'єктами підприємництва нових схем руху грошових коштів, які можуть не охоплюватись належним чином актуальними методами оцінки економіки [1, с. 2]. Вказане фактично є чинником виникнення ризиків для фінансової безпеки держави. Збройна агресія росії тягне необхідність пошуку шляхів забезпечення фінансової стабільності в екстремально негативних для України умовах, фактично визначаючи важливість оперативного встановлення шляхів поповнення бюджетів усіх рівнів та гарантування бюджетних надходжень із зовнішніх та внутрішніх джерел.

Додаткових проблем додають наявні питання організаційного характеру у сфері боротьби із злочинністю у фінансовій сфері. Так, діяльність нещодавно створеного Бюро економічної безпеки України вже піддається нищівній критиці [2].

Наведене вказує на те, що проблема протидії фінансових правопорушенням не втрачає актуальності.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Найближчими до тематики цього дослідження є такі напрацювання, як: адміністративно-правові засади діяльності щодо забезпечення економічних інтересів у сучасній парадигмі адміністративного права (Ю.Ф. Лавренюк, 2020 р.) [3]; адміністративно-правові засади оптимізації діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення фінансової безпеки України (В.В. Люх, 2021, р.) [4]; адміністративно-правові засади діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України (К.О. Кривошеєв, 2021 р.) [5]

та деякі інші. Водночас, науковцями не приділено належної уваги узагальненню адміністративно-правових та організаційних засад протидії фінансовим правопорушенням, що і визначає необхідність систематизації наукових напрацювань.

Метою статті є виділення систематизація наукових досліджень, в яких безпосередньо або побічно аналізувалась проблема протидії фінансовим правопорушенням.

Основний матеріал. Однією з перших проблем, дослідженню якої було приділено увагу – проблема фінансового контролю. Зокрема, як вказувала у 2002 році Л.А. Савченко, в Україні є сформованою система суб'єктів фінансового контролю. Водночас, вчена констатувала необхідність розвитку законодавства щодо їх правового статусу, засобів здійснення та розвитку форм, методів державного фінансового контролю, координації та взаємодії між такими суб'єктами [6, с. 4–5]. Л.А. Савченко визначала сутність фінансово-контрольних правовідносин як особливого виду правовідносин, що мають імперативний, вольовий, організаційний, публічний, похідний характер, виникають та існують щодо мобілізації, розподілу, використання децентралізованих та централізованих фондів коштів, відзначаються розширеною сферою дії, особливою сферою виникнення, цільовою спрямованістю та пов'язаністю із реалізацією контрольної функції фінансів. Вчена наводила класифікацію суб'єктів вказаних відносин за критерієм характеру повноважень та мети діяльності (обов'язкові та додаткові); виділяла форми фінансового контролю. Серед критеріїв систематизації форм було обрано час здійснення контрольних дій, що дозволило виділити попередній (передусім вчиненню фінансової операції), поточний (здійснюється протягом вчинення такої операції) та наступний (реалізується після вчинення операції) фінансовий контроль [6, с. 258–259].

У пізніших наукових роботах аналізувались проблеми суто управлінського характеру. Так, В.Т. Білоус обґрунтовував умову ефективної боротьби з економічною злочинністю – належну взаємодію між національними правоохоронними органами та правоохоронними органами країн СНД та інших держав, координацію міжнародних правоохоронних організацій. Коор-

динація розглядалась і як спеціальна функція, і як специфічна форма організації управління, що має інтегруючий характер [7, с. 377, 378]. О.В. Київець відзначала важливість опрацювання міжнародного досвіду боротьби із транснаціональними кримінальними корпораціями, діяльність яких виходить за межі однієї держави і пов'язана із відмиванням грошей. При цьому дослідниця виділяла три основних пріоритети: захист національної економіки від кримінальних інвестицій та контролю з боку таких корпорацій; виявлення та конфіскація доходів таких корпорацій, що мають злочинне походження; відстеження руху коштів з метою ідентифікації керівництва таких корпорацій [8, с. 158, 160]. У контексті опрацювання проблематики організаційно-правових засад діяльності банків як засобу протидії легалізації доходів, здобутих злочинним шляхом, А.О. Клименко аналізував досвід відповідної діяльності інституцій Сполучених Штатів Америки як піонера у цій сфері, яким напрацьовано відповідні механізми ще у 80-х роках минулого століття. З урахуванням такого досвіду: було обґрунтовано визначення легалізації доходів, здобутих злочинним шляхом, та механізму протидії такій легалізації; визначено межі державної політики у сфері протидії легалізації зазначених доходів; сформульовано елементи механізму такої протидії. Так, до вказаних елементів віднесено: уповноважені суб'єкти у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом; правові норми, що закріплюють систему та функціонування механізму зазначеної протидії; методи зазначеної протидії; форми діяльності у сфері протидії легалізації доходів, здобутих [9, с. 184–185].

Узагальнюючи зазначені та деякі інші адміністративно-правові та фінансово-правові дослідження, виконані у першій половині 2000-х років, та враховуючи соціально-економічний, політичний стан розвитку держави можна вказати про становлення системи протидії фінансовим правопорушенням у організаційно-правовому аспекті та відповідному науковому супроводженні. Водночас, наукові дослідження потребували активного впровадження системного підходу із врахуванням динаміки політико-правового реформування, про що свідчила їх фрагментарність та вплив

робіт вчених за часів Радянського Союзу. Проте, без сумніву, їх наукові здобутки були і залишаються основою подальших аналітичних робіт, присвячених проблемам протидії правопорушенням (у широкому значенні цієї категорії) у фінансовій сфері, пошуку нових підходів до їх розв'язання.

Вказане стосується, зокрема, дисертаційного дослідження О.П. Пашенко, коли аналізуючи проблему правового регулювання процесу фінансового контролю за законодавством України, дослідник формулює висновки щодо передумов існування та предмету процесуальних фінансово-контрольних норм. Передумови існування, на його думку, пов'язуються із необхідністю реалізації матеріальних фінансово-контрольних норм. Предметом регулювання процесуальних фінансово-контрольних норм було визначено відносини щодо здійснення фінансового контролю та застосування юридичних санкцій у зв'язку із вчиненням фінансових чи адміністративних правопорушень [10, с. 170].

У подальшому проблема сутності процесуальної форми фінансово-контрольних відносин отримала свій розвиток в роботах Л.М. Касьяненко. Вчена, опрацьовуючи проблематику здійснення фінансового контролю органами державної податкової служби України, формулює авторське визначення фінансово-правового процесу як системи процесуальних дій уповноважених суб'єктів фінансових правовідносин, спрямованих на формування, розподіл, використання державних та муніципальних фінансових ресурсів у контексті виконання ними своїх функцій та завдань та здійснення контролю щодо вказаних процесів. Виокремлено ознаки фінансово-правового процесу та його особливості. Зокрема, особливостями наводяться такі, як: змістом такого процесу є фактична діяльність держави, органів місцевого самоврядування щодо мобілізації, розподілу, перерозподілу, використання фінансових ресурсів для виконання своїх завдань та функцій; пов'язаність фінансово-правового процесу із матеріальними нормами фінансового права; учасниками фінансово-правового процесу є органи державної влади та органи місцевого самоврядування та деякі інші ознаки [11, с. 257–258].

До проблематики фінансового контролю дотична проблема фінансового моніторингу, дослідженню якої присвятила увагу Є.В. Павліченко. Дослідниця зазначала про два рівні здійснення фінансового моніторингу: обов'язковий та внутрішній. Фінансовий моніторинг на обов'язковому рівні було визначено як сукупність заходів спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу з аналізу інформації щодо фінансових операцій, що надається суб'єктами первинного фінансового моніторингу, а також заходів з перевірки такої інформації відповідно до законодавства України. Сутність внутрішнього рівня фінансового моніторингу була розкрита з позицій діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу щодо виявлення фінансових операцій, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу, та інших фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів [12, с. 189, 190]. Суб'єктна складова відносин у сфері фінансового моніторингу розкрита на прикладі дослідження С.А. Буткевича. В роботі було доведено доцільність визначення статусу Державного комітету фінансового моніторингу України (далі – Держфінмоніторинг України) як спеціально уповноваженого орган державної влади, визначено сутність та елементи категорії «адміністративно-правовий статус» щодо Держфінмоніторингу України. Елементами названо: компетенцію, правозастосування, юридичну відповідальність [13, с. 177–178].

У зазначених наукових роботах проблема фінансового контролю набула подальший розвиток у напрямках виділення процесуальної складової (або процесуальної форми) контрольних відносин та розкриття проблеми сутності фінансового моніторингу, який можна назвати опосередкованою формою фінансового контролю. Зазначені напрямки наукового пошуку безпосередньо пов'язані із проблемою запобігання та протидії фінансовим правопорушенням. Такий висновок можна формулювати, виходячи з того, що і фінансовий контроль (включно із його процесуальною формою), і фінансовий моніторинг розглядаються не лише у позитивному значенні фінансово-контрольної чи моніторингової діяльності але і як діяльність, здійснення якої дозволяє вияв-

ляти порушення у фінансовій сфері, ризики вчинення таких порушень.

Викликає неабияку зацікавленість дослідження, присвячені розкриттю адміністративно-правового статусу суб'єктів запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним. Мова йде не лише про Держфінмоніторинг. У юридичній літературі було проаналізовано адміністративно-правовий статус державних регуляторів у зазначеній сфері. Так, на думку М.В. Борець, елементами статусу слід визначити права, обов'язки, компетенцію, що встановлені чинним законодавством як органу управління щодо організації, координації, регулювання, адміністративного нагляду щодо діяльності суб'єктів здійснення первинного фінансового моніторингу. Підкреслено право державного регулятора застосовувати заходи адміністративного примусу у зв'язку із порушення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Запропоновано визначення державного контролю у вказаній сфері та розкрито його зміст як виду відповідної управлінської діяльності, що здійснюється державним регулятором. Крім того, надано характеристику адміністративного нагляду у вказаній сфері [14, с. 196–197].

Близьким за спрямованістю до проблематики адміністративно-правових та організаційних засад протидії фінансовим правопорушенням можна охарактеризувати дослідження О.С. Заяць, присвячене адміністративно-правовим засадам протидії правопорушенням у фінансовій сфері. Дослідник обґрунтовує визначення «правопорушення у фінансовій сфері», виходячи зі змісту якого можна виділити основну ознаку – спрямованість на порушення норм фінансового законодавства. Визначено та систематизовано коло правопорушень, що можуть охоплюватись вказаним поняттям. Критеріями такої систематизації виступають: ступінь суспільної небезпеки та розмір заподіяної шкоди; види юридичної відповідальності; галузева сфера об'єкта правопорушення (бюджетна сфера, банківська сфера, податкова сфера та деякі інші) [15, с. 185].

Узагальнюючий характер має дослідження О.В. Тильчик із проблематики адміністративно-правового забезпечення протидії тіні-

зації економіки. Вчена глибоко опрацьовує сутність категорії «адміністративно-правове забезпечення» у взаємозв'язку із актуальними напрямками розвитку адміністративного права, такими як: праворегулятивний, правореалізаційний, правозахисний, правовідновлювальний. У контексті вказаних напрямів авторкою виокремлюються умови ефективності діяльності суб'єктів протидії тінізації економіки [16, с. 383–384].

Комплексне поняття забезпечення фінансово-економічної безпеки держави аналізував О.М. Резнік. Опрацьовуючи проблематику адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки України, вчений визначав поняття адміністративно-правового механізму вказаного забезпечення, приділяв увагу його методам, формам, засобам та способам здійснення. До елементів вказаного механізму віднесено: громадян, недержавних та державних суб'єктів; правові норми; методи та засоби діяльності; форми та види дій. О.М. Резнік розкривав місце правоохоронних органів України у механізмі забезпечення фінансово-економічної безпеки держави [17, с. 420–421].

Широкий контекст забезпечення економічних інтересів держави отримав наукову увагу й у дослідженні Ю.Ф. Лавренюка, присвяченого характеристиці генезису адміністративно-правового забезпечення економічних інтересів України у контексті взаємозв'язку із формами реалізації адміністративно-правових норм. Вчений надавав історичну періодизацію адміністративно-правового регулювання економічних процесів у контексті забезпечення економічних інтересів держави та розривав особливості кожного періоду: період Російської Імперії (до 1917 року); період Радянського Союзу (до 1991 року); період незалежної України (до 2017 року); сучасний період (результати дослідження опубліковані Ю.Ф. Лавренюком у 2020 році). На підставі узагальнення виділених особливостей було визначено забезпечення прав і свобод людини єдино можливим основним державним інтересом у сфері економіки [18, с. 113].

В.В. Люх розкривав сутність фінансової безпеки держави як об'єкт адміністратив-

но-правового регулювання, аналізуючи проблему адміністративно-правових засад оптимізації діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення фінансової безпеки України [4, с. 169]. Варто звернути увагу й на дослідження К.О. Кривошеєва, присвячене визначенню адміністративно-правових засад діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. У контексті цього дослідження фінансова безпека визначається основною складовою економічної безпеки України, вказано елементи фінансової безпеки держави: боргова, податкова, бюджетна та інші [5, с. 192].

Сучасна діяльність суб'єктів протидії фінансовим правопорушенням не позбавлена істотних проблем. Так, ще у 2021 році Державною службою фінансового моніторингу України опубліковано Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у її діяльності [19]. А у постанові Верховного Суду (Касаційний адміністративний суд) від 15.06.2022 р. у справі № 640/12312/20 вказано, що діяльність Державної служби фінансового моніторингу України спричиняє правові конфлікти, що розглядаються в порядку адміністративного судочинства [20].

Отже, проблема організації діяльності суб'єктів протидії фінансовим правопорушенням потребує подальшого опрацювання.

Висновки. Проблематика адміністративно-правових та організаційних засад протидії фінансовим правопорушенням була піддана аналізу у науці адміністративного права та науці фінансового права протягом усього періоду розвитку незалежної держави Україна. Проте не можна вказати про системність та усебічне опрацювання цієї проблеми, що пов'язано, насамперед, із розвитком нашої держави, становленням та функціонуванням її фінансової системи, наявності ризиків і небезпек, які постійно змінюються, виходячи із політико-правових процесів, що відбуваються у державі і світі. Складність за сутністю, структурою та глобальний характер фінансової діяльності усіх учасників фінансових відносин обумовлює необхідність виділення окремих проблем, актуальних для певного періоду розвитку нашої держави, та їх поглибленого наукового осмислення.

Наукові дослідження з проблематики адміністративно-правових та організаційних засад протидії фінансовим правопорушенням необхідно систематизувати за комплексним критерієм хронології та їх предмету: відсутність національних комплексних наукових досліджень, використання наукових здобутків радянської доби (1996–2002 р.р.); форми фінансового контролю, сутність правовідносин фінансового контролю, основи координації національних суб'єктів фінансового контролю із такими суб'єктами на наднаціональному рівні, опрацювання зарубіжного досвіду протидії фінансовим правопорушенням, опрацювання окремих галузевих напрямів фінансового контролю (банківська діяльність) (2002–2005 р.р.); процесуальні норми у сфері фінансового контролю; адміністративно-правові засади здійснення фінансового моніторингу як окремого напрямку протидії фінансовим правопорушенням, адміністративно-правовий статус Державного комітету фінансового моніторингу України як його основного суб'єкта, проблематика системи фінансового права як галузі права, узагальнення та розвиток наукових положень щодо адміністративно-правових засад здійснення фінансового контролю (2009–2010 р.р.); адміністративно-правовий статус окремих суб'єктів здійснення фінансового контролю, адміністративно-правові засади протидії правопорушенням у фінансовій сфері, адміністративно-правові засади діяльності окремих суб'єктів забезпечення фінансової та фінансово-економічної безпеки Укра-

їни (2017–2021 р.р.). Окремо варто відмітити дослідження комплексного характеру: адміністративно-правове забезпечення протидії тінізації економіки (О.В. Тильчик, 2018 р.), адміністративно-правове забезпечення економічних інтересів України (Ю.Ф. Лавренюк, 2020 р.).

Результати проведеної систематизації є підґрунтям для подальшого формулювання поняття відносин щодо протидії фінансовим правопорушенням, принципів організації протидії фінансовим порушенням, здійснення систематизації суб'єктів адміністративно-правової протидії фінансовим правопорушенням, що, у свою чергу, може бути поглиблене у подальших дослідженнях проблематики адміністративно-правових та організаційних засад протидії фінансовим правопорушенням. Вказане набуває особливої актуальності і значення в період воєнного стану, коли функціонування фінансової системи держави постійно піддано негативному впливу низки факторів ризику, серед яких – падіння обсягу валового внутрішнього продукту, високий обсяг зовнішніх заборгованостей та навантаження на кредитно-фінансову систему у частині боргових зобов'язань, організаційна невизначеність у функціонуванні суб'єктів протидії фінансовим правопорушенням, проблеми із координацією діяльності щодо протидії та інші негативні чинники, виділення яких, дослідження їх впливу на криміногенну ситуацію у фінансовій сфері та виявлення найбільш дієвих (за існуючих умов) заходів протидії фінансовим правопорушенням потребує ретельного наукового опрацювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Загальні тенденції тіньової економіки в Україні у січні-вересні 2021 року // Офіційний веб-сайт «Міністерство економіки України». URL: <https://cutt.ly/xVn1Tw8> (дата звернення: 20.09.2022).
2. Данило Гетманцев заявив про провал реформи зі створення Бюро економічної безпеки: керівника БЕБ викликали «на килим» // Судово-юридична газета. 3 жовтня 2022. 11.36. URL: <http://surl.li/dhyiq> (дата звернення: 20.09.2022).
3. Лавренюк Ю. Ф. Адміністративно-правові засади діяльності щодо забезпечення економічних інтересів у сучасній парадигмі адміністративного права. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2020. № 47, т. 1. С. 108–111.
4. Люх В.В. Адміністративно-правові засади оптимізації діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення фінансової безпеки України: дис. ... д-ра філософії: 081. Запоріжжя, 2021. 204 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0421U101409/> (дата звернення: 20.10.2022).
5. Кривошеєв К.О. Адміністративно-правові засади діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України: дис. ... д-ра філософії: 081. Суми, 2021. 233 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0821U100960/> (дата звернення: 20.10.2022).

6. Савченко Л.А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Академія державної податкової служби України. Ірпінь, 2002. 310 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0502U000332/> (дата звернення: 20.10.2022).

7. Білоус В.Т. Координація управління правоохоронними органами України по боротьбі з економічною злочинністю (адміністративно-правовий аспект): дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Національна академія державної податкової служби України. Ірпінь, 2004. 444 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0504U000107/> (дата звернення: 20.10.2022).

8. Київцев О.В. Міжнародно-правове регулювання боротьби з відмиванням «брудних» грошей: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національний університет внутрішніх справ. Київ, 2003. 189 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0403U003041/> (дата звернення: 20.10.2022).

9. Клименко А.О. Організаційно-правові засади діяльності банків в системі заходів протидії легалізації доходів, здобутих злочинним шляхом: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національна академія внутрішніх справ України. Київ, 2004. 215 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0403U003041/> (дата звернення: 20.10.2022).

10. Пащенко О.П. Правове регулювання процесу фінансового контролю (за законодавством України): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національна академія державної податкової служби України. Ірпінь, 2005. 210 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0405U002879/> (дата звернення: 20.10.2022).

11. Касьяненко Л.М. Правові основи здійснення фінансового контролю органами державної податкової служби України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національний університет державної податкової служби України. Ірпінь, 2010. 317 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0404U003407/> (дата звернення: 20.10.2022).

12. Павліченко Є.В. Адміністративно-правові засади фінансового моніторингу: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2009. 209 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0409U004827/> (дата звернення: 20.10.2022).

13. Буткевич С.А. Адміністративно-правовий статус державного комітету фінансового моніторингу України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпропетровськ, 2009. 233 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0409U002495/> (дата звернення: 20.10.2022).

14. Борець М.В. Адміністративно-правовий статус державних регуляторів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: дис. ... д-ра філософії: 081. Київ, 2017. 254 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0417U001925/> (дата звернення: 20.10.2022).

15. Заяць О.С. Адміністративно-правові засади протидії правопорушенням у фінансовій сфері: дис. ... д-ра філософії: 081. Львів, 2017. 212 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0417U004008/> (дата звернення: 20.10.2022).

16. Тильчик О.В. Адміністративно-правове забезпечення протидії тінізації економіки: теорія і практика: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2018. 463 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0518U000448/> (дата звернення: 20.10.2022).

17. Резнік О.М. Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Сумський державний університет. Суми, 2019. 509 с. // Офіційний веб-сайт «Національний репозитарій академічних текстів». URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0519U000306/> (дата звернення: 20.10.2022).

18. Лавренюк Ю. Ф. Адміністративно-правове забезпечення економічних інтересів України та форми реалізації адміністративно-правових норм: генеза та сучасність. Прикарпатський юридичний вісник. 2020. № 6. С. 111–115.

19. Додаток 2 до Звіту за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності Державної служби фінансового моніторингу України у 2021 році // Офіційний веб-сайт «Державна служба фінансового моніторингу України». URL: <https://fju.gov.ua/pages/pro-sluzhbu/zapobigannja-korupci/antikorupczijni-programi.html> (дата звернення: 20.09.2022).

20. Про задоволення касаційної скарги: постанова Верховного Суду (Касаційний адміністративний суд) від 15.06.2022 р. у справі № 640/12312/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104793946> (дата звернення: 26 вересня 2022).